

de, celo posamezne občine po deželi so že storile to pomikod. Zakaj pa ljubljanska mestna občina nič ne stori v tem pogledu, gosp. ljubljanski podžupan? Tako piše »Resnica«. Nimamo nič proti temu, ako bi se to zgodilo, prav in umestno bi bilo. Ali na misel nam pride pri tem nasvetu drugo dejstvo. Občinski svet ljubljanski je že dvakrat votiral manjše vsote za doklado ljubljanskemu učiteljstvu. A kaj se zgodi? **Večina deželnega odbora vojvodine kranjske je vsakokrat sistrirala skrb občinskega sveta ljubljanskega, menda iz same ljubezni in naklonjenosti napram učiteljstvu. Pisava »Resnice«, priznanega glasila večine našega deželnega odbora, se prav nič ne strinja z njegovim postopanjem in delovanjem.**

— **Iz ljudskoškolske službe.** Za suplentki so imenovane: Josipina Blumatterjeva v Studenem, Marija Divjakova v D. M. v Polju, Gabriela Högljeva v Grčaricah na Kočevskem, Stanika Budnajaeva v Smihelu pri Novem mestu in Hermina Stienova v Polhovem Gradcu, Ana Dovganova v Trnovem na Notranjskem, za suplenta v Trzinu pa Ivan Golmajer; začasne učiteljice so imenovane: Alojzija Kotljančeva v Škocijani, Pavla Štrumblijeva v Zgornji Sušici in Bernarda Stribriceva na Vačah; začasno vodstvo deške ljudske šole v Trnovem na Notranjskem je poverjeno ondotnemu učitelju Fortunatu Lampretu.

— **Na vprašanje,** zakaj ne priobčimo zadnjega izida učiteljskih vsposobljenostnih izpitov za ljudske in meščanske šole pred ljubljansko izpraševalno komisijo, odgovorjamo, da nismo dobili nikakega poročila. Dostavljanje uradne Laibacher-Zeitung, ki priobčuje izide, nam je upravništvo ustavilo ob izbruhu vojne in s tem odvezalo dolžnosti, da bi prevajali iz nemščine uradno šolska poročila iz tega lista.

Štajerske vesti.

— **š — Tovariš Luknar Franc,** poročnik pri 26. str. pp. — prej učitelj pri Sv. Juriju ob Ščavnici, je prejel kot tretje odlikovanje vojaški zaslužni križec III. razr. z meči.

— **š — Franc Schneider,** nadučitelj v Cezanjevcih pri Ljutomeru je opasno zbolel ter se zdravi v radgonski bolnišnici. Želimo skorajšnje okrevanje.

Iz Dalmacije.

Na glavnoj godišnjoj skupštini učiteljskog društva splitskog kotara, obdržanoj dne 7. IV. u Splitu, bila je jednoglasno prihvaćena slijedeća rezolucija:

»Učiteljsko društvo za školski kotar Split, stojeći na stanovištu narodnog jedinstva i slobode, te bezuvjetnog narodnog samoodređenja, izjavljuje se za slobodnu, nezavisnu i na demokratskim temeljima uređenu državu Hrvata, Srba i Slovenaca, jer samo u takovoj državi moći će se narod kulturno podignuti.

Izriče svoju zahvalnost Jugoslavenskomu klubu u Beču za njegovo odlučno držanje u radu za narodnu slobodu».

Iz Zagreba.

Nevednost je najveća nesreća. Hrvatski listi poročajo, kako strašno razgrajajo med hrvatskim ljudstvom nalezljive bolezni, ki kose ljudi trumoma. Najprej so imei grižo, zdaj imajo koze. Vkljub odredbam oblasti, zdravnikov, varnostnih organov, svarilom po časopisju je ljudstvo brezbrizno zanikarno. Če bi vojaštvo siloma ne priganjalo občinstva, zlasti vojakov, da se čuva okuženja, bi bila epidemija še groznejša kakor je. Isti pojav, kakor zdaj s kozami, se je videl lani poleti med razširjenjem griže, ki je razsa-

jala po vaseh in mestih. Zdravstvene razmere so danes na Hrvaškem naravnost obupne. Po številu smrtnih in bolezenskih slučajev je Hrvaška med prvimi v Evropi. Samo policijske in zdravstvene odredbe ne poboljšajo ljudstva, ki se sploh ne briga za svoje zdravje in življenje. Hrvaški kmet je fatalist, veruje v usodo, kakor vsi neizobraženci. Zato ni čudno, da nalezljive bolezni med kmeti naravnost divjajo, kadar se pojavijo. Umrljivosti otrok, zlasti nezakoncev, je naravnost ogromna; a umrljivosti na jetiki (nad 10.000 vsako leto) je največja v vsej Evropi. Obolenost na sifilitiki in egiptovski očesni bolezni škoduje strašno Hrvatom, otroške bolezni in radovoljno zatiranje ploda uničuje hrvaško narodno moč. Vojna je uničila mnogo tisoč Hrvatov, a zdaj jih ubijajo še epidemije. »Obzor« vprašuje: »Pa što nam ona Velika Hrvatska, Velika Srbija, Jugoslavija i samoodređenje, kad ne će biti ljudi?« »Obzor« ima prav, ko trdi, da se bodo po vojni ohranili samo oni narodi, ki bodo močnejši po številu in delavni sili. Treba je torej zavesti kulturo med narod, med ljudstvo, v poslednjo kmetiško kočbo, ker velikomestne razvade v Zagrebu bratov Hrvatov ne bodo rešile. Ni dovolj, da so Zagreb, Sarajevo in Beograd krasna moderna mesta, treba je, da je ljudstvo izornikano, da zna čitati in pisati ter da uboga svoje učitelje in voditelje.

Splošni vestnik.

Povsod enaki! V mestnem zastopu Dunajskem je vprašal socialno demokratiški mestni odbornik Skaret dne 21. t. m. župana ekscelencija Weisskirchnerja, ako misli dne 1. aprila nakazati draginjsko doklado, ki je bila dovoljena že dne 1. julija 1917, učiteljicam ženskih ročnih del. Župan je odgovoril, da so pozvedovanja o stanju teh učiteljic zelo obširna, upa pa trdno, da se izplača podpora s 15. a p r.

Razgled.

Odkod tako pomanjkanje živil? Na zimo rekvirirana živila so bila navadno slabo spravljena ter so se pokvarila. V rokali kmeta bi bila ostala nepokvarjena in naj bi se bila potem na spomlad rekvirirala. Posebno grdo se je delalo s krmom in krompirjem. Večkrat so spravljali moker krompir, da je potem hitro segnil, ali pa so ga pustili v vagonih zmrzovati. Časniki so poročali, da celo s hudobnim namenom, da so ga potem tovarnariji poceni dobili za kuhanje spirita, ker ni bil več za drugo rabo. Tako ravnanje je pač veležadajsko, ker pri tem ne trpi samo civilno prebivalstvo, ampak tudi vojaštvo. S tem se tudi zmanjšuje odporna sila armade. Taki spekulacije so pravi zavezniki naših zunanjih sovražnikov in zaslužijo najhujšo kazen.

»Nar. Politika« poroča: V minulih dneh se je vršila v Jičini razprava o ostalih po Antonu Heimannu, učiteljskem kandidatu v Jičini, ki je padel na ruskem bojnem polju. Bil je osemnajstletni mladenič, a vzoren, demotlub in človekoljub. V svoji poslednji volji je volil Osrednji šolski Matici 28.000 K, društvu Komensky za slepce 6436 K n razežem v Jičini 500 na Dunaju 28.000 K, Deylovemu zavodu kron.

V »Slovencu« bremo to - le značilno vest: Kako je neki deželni odbornik narlahtal učiteljice. Neki deželni odbornik in član deželnega šolskega sveta je osebnoročal lansko spomlad učiteljicam, ki se nahajajo v bližini fronte, naj delajo prošnje za podpore, češ, da dobe učiteljice, ki službujejo v bližini fronte, ako naredo prošnje, neko posebno vojno doklado. Povedal jim je, kako naj delajo prošnje in rekel, naj jo kolekujejo z eno krono. Sedaj, po preteku več kot enega leta, so pa dobile dotične gospodične obvestilo — da ne dobe podpore — ampak da so kaznovane, ker niso kolekovoale prošnji z dve-

ma kronama. Kdo je ta odbornik? Radi bi poznali to mož - besedo.

Književnost.

Mladinski list Zvonček ima v 3. letošnji številki nastopn olepo in zanimivo vsebino: Fr. Rojec: Roži. Pesem. Fran Zgur: Ptička. — Zalost. Pesmi. Ivanka Kocijanova: Kdo sem jaz. Pesem. Antonija Germkova: Junaška Milena. Povest. Leon Poljak: Pod križem. Pesem. Pod križem. Podoba. Fr. Rojec: Spoštuj starost. Mladinska enodejanka. Fran Zgur: Rasti, rasti, travica! Pesem. Josip Vandot: Kekec na hudi poti. Planinska pripovedka. Učiteljska tiskarna. Podoba. Fr. Rojec: Čvetoči črešnji. Pesem. † Egon Jezeršek. Podoba. Fr. Palnak: Slike iz življenja. S podobo. Pouk in zabava. Kotiček gospoda Doropoljskega.

Die wichtigsten Strömungen im pädagogischen Leben der Gegenwart von A. Herget. I. Teil 2. Aufl. Zaloga A. Haase, Praga, Dumaj, Lipsko. Cena 3 K in 20% drag. dokl.

Zdi se mi vredno seznaniti slovensko učiteljstvo s to knjigo, — vredno zaradi mene aktualne vsebine. — Z željo po miru goji se že sedaj povsod stremljenje po kulturalnih vrednotah. — in ko se bodo vračali naši učitelji bojevniki v svoja kulturna narodna svetišča, ni dvoma, da se bodo hoteli seznaniti čim le prej mogoče z najnovejšimi pojavi na pedagoškem polju sedanjega časa. Potem jim bo mogoče presoditi, kako jim bo uspešno delovati za svoj narod. Težko da bi imeli do tedaj Slovenci v ta namen primerno knjigo. Dokler tega ne bo, bo izvestno dobro služila zgoraj imenovana.

Prvi del seznanj na 140 straneh, kam stremi v sedanjem času vzgojevalna veda, seveda v prvi vrsti nemška. Ne pušča pa v nemar važnih dogodkov na vzgojnem polju Francozov, Angležev, Amerikancev in Italijanov v toliko ne, kolikor jih je treba poznati v razumevanje splošnega toka v vzgoji. Knjiga je pisana stvarno. Ne upošteva le pedagogov samo ene struje, ne samo enega prepričanja; kar ima dobrega, je omenjeno pri vsaki, naj bode verska, splošno moralna, katoliška, protestantska ali svobodnomiselna. Odklanja pa, kar je pogubnega. Že v knjigo sprejetih 9 slik znanih pedagogov znači stališče knjige, med drugimi slika dr. G. Kesschensteinerja, dr. A. Lichtwarka, prof. Fr. W. Foersterja. Naslovi štirih poglavij: umetniška vzgoja, delovna šola, državljanska šola, moralna pedagogika pa nam povedo na kratko vsebino dela.

Ni mogoče opozoriti na vsako zrno, ki je tu vsejano; pa kar je, je lepo in dobro, da more navduševati vsakega vzgojevalca, vsakega učitelja Lichtwark n. pr. kliče: »Kar stori posidni učitelj iz sebe, to stvori ob enem iz mnogih zarodov svojih učencev, katerim živi«.

Avtor nam svoje prepričanje sam odkriva, ko pravi: »Imamo zaradi mnogih narodov v naši monarhiji pri državljanski vzgoji to veliko težkočo, da moramo iskati pot, na kateri se nam posreči pri vsej navdušenosti za svoj narod vendar tudi navduševati za skupno delo z vsemi drugimi v službi državne ideje. Pogoj temu je, da učitelj ni strankarski fanatik, ampak pravi Avstrijci, kakor je teh žali-bog vedno manj v parlamentu. Kako bi se bilo poprijeti na avstrijskih tleh državljanske vzgoje, ta problem je še treba razrešiti v svoji celoti...«

In na koncu dotičnega odlomka navaja značilne besede A. Matthiasove: »Kakor more uspevati zdrava vzgoja le v hiši, kjer vlada soglasje in mir, pa je tam nemogoča, kjer vlada pod isto streho nespravljiv prepir in ostudno ruvanje, tako tudi ne bo blagoslova na našem političkem življenju in na vzgoji, da bi okrevalo to življenje, če socialni mir ne ustva-

ri medsebojnega sporazumevanja in zupanja«.

II. del te publikacije ima 12 slik in obravnava naslednja poglavja: eksperimentalna pedagogika, socialna pedagogika, individualna pedagogika, nacionalna šola, naravna vzgoja. Stane 2 K 40 vln. + 20%. S tem je zadostno označeno delo, da vsako sodi, ali mu bo prišlo, in ali bi mu posebno dobro ne služilo v razširjanje svojega duševnega kroga in pri pripravljanju za izpite.

F. S.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Vse naročnike, ki imajo zaostanke, naj jih ob prejemu državne draginjske podpore poravnajo, da bode zadeva ž urejena. Upravništvo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Št. 724/m. š. sv.

Razpis službe.

Na mestni slovenski dekliški osemrazrednici v Ljubljani je vsled razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko z dne 20. marca 1918 št. 1520 stalno popolniti izpraznjeno službeno mesto nadučiteljice s sisteniziranimi službenimi prejemki.

Pri podelitvi omenjenega učnega mesta pridejo v poštev zgolj le učiteljice.

Prosilkam za omenjeno službeno mesto je pravilno opremljene prošnje po predpisani službeni poti vlagati pri c. kr. mestnem šolskem svetu ljubljanskem

najkasneje do 12. maja 1918.

Zakasnele ali pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet

V Ljubljani, dne 11. aprila 1918.

Št. 134

1918.

Razpis službe.

V Sv. Roku ob Sotli je na tro-razredni, mešani ljudski šoli (II. krajevni razred) razpisana služba učitelja ozir. učiteljice, s prosto sobo. Prosilec (prosilka) mora biti več(a) slovenskega in nemškega jezika ter katoliške vere. Redno opremljene prošnje je vlagati do 15. maja 1918 na krajni šolski svet pri sv. Roku ob Sotli.

Okrajni šolski svet v Rogatcu, dne 3. aprila 1918.

Predsednik:

Dr. Evgen Netoliczka.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo **Francišškanska ulica štev. 6**

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštno tiskovine za šol. uporabo itd. — Priporoča se v natis uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. V zalogi vedno: K. Wider, »MOJE PRVO BERILO«.